

31347, II, B, g, *34

Cena 15 novč.

163

149

879

8065

Slavnostni

sprejem

slovenskega

Ljubljani

dné

26. in 27. novembra
1879.

Uredil in založil
Fran Hlavka.

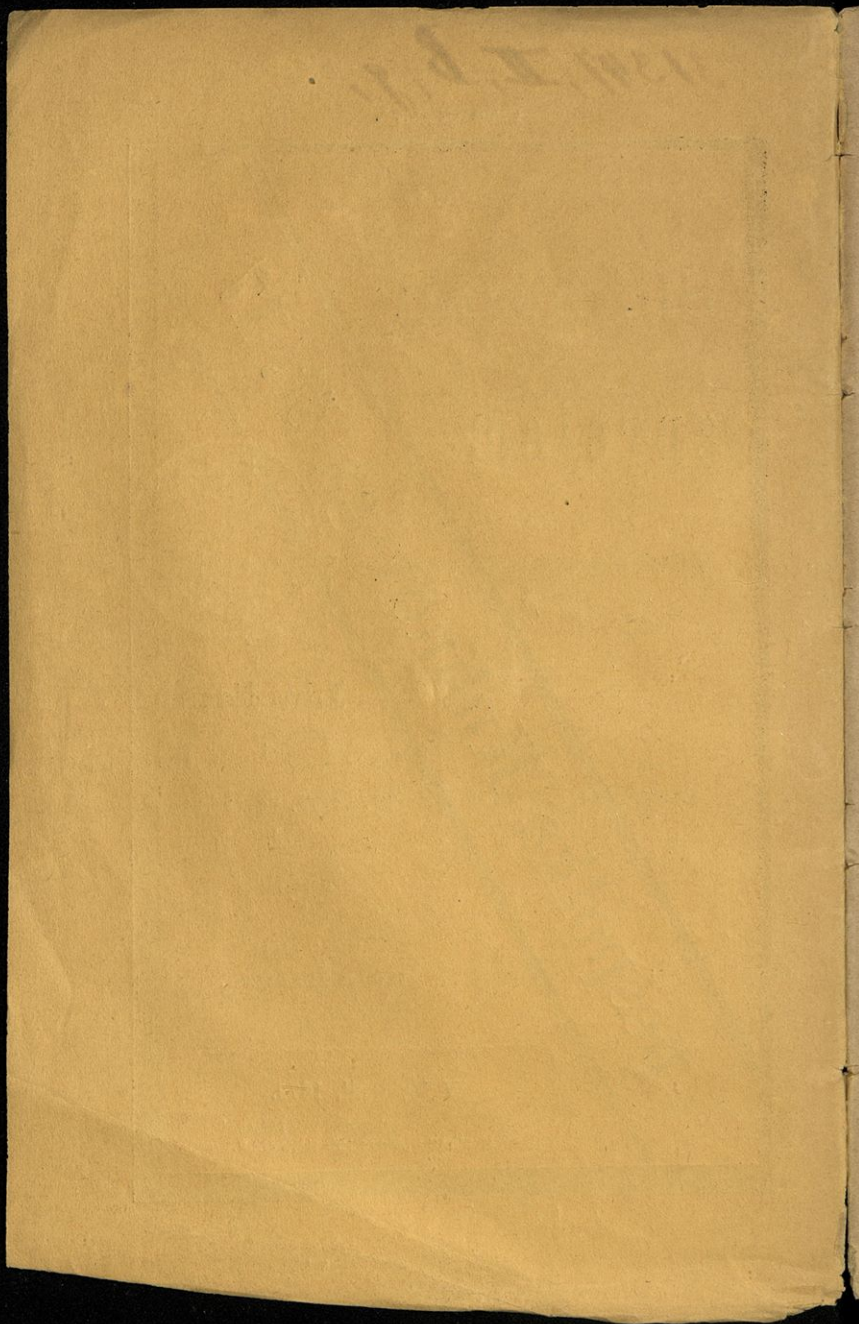
V Ljubljani, 1879.

Natisnila „Narodna tiskarna“.

pešpolka Kuhnovoga št. 17

1711

Slavnosni sprejem
slovenskega
pešpolka Kuhnovega št. 17

v

Ljubljani

dné 26. in 27. novembra meseca 1879.

Uredil in založil

Fran Hlavka.

V Ljubljani, 1879.

Natisnila „Narodna tiskarna“.

I.

Vsa slovenska domovina se je razveselila glasú, ka se vrnejo nje sinovi, vojaki slovenskega 17. pešpolka Kuhnovoga, iz Bosne, iz dežele, kjer so imeli skrajne muke, duševne in telesne, pretrpeti, katere so pa pretrpeli junaški, prav tako, kakor more samo slovenska nrav in slovanska trdnost. Vse se je radovalo povratka slovenskih sinov, vse se je veselilo videti po dolgem prestanku óne junake 17. pešpolka, čegar ime in hrabrost je od zmirom slavilo, ki si je pa zaslužil v Bosni nove lavorike: Imena Varcar-Vakuf, Rogelje, Jajce, Livno so odslé sè zlatimi pismeni zapisana v zgodovini 17. pešpolka baron Kuhnovoga, ta imena bodo stalni svedoki hrabrosti slovenskih sinov.

Samo jeden odnošaj je kalil občno radost, katero je prozvala vest, ka se vrnejo slovenski sinovi naši iz Bosne, in sicer odnošaj ta, ker jim klic vladarjev ne pripušča dalje v središči njihove domovine baviti se, nego kolikor človek potrebuje, da se od dolzega in težavnega pota odpočine. Vsekako pak se je hotelo pri nas pokazati, koliko dragi so nam naši hrabri vojaci našega polka; vsekako je trebalo porabiti kratko priliko, da se naša naklonjenost in občudovanje junaškemu polku Kuhnovemu dokaže. In dokazala se je. Osnoval se je odbor v Ljubljani, ki je imel skrbeti za slovesen in veličasten sprejem 17. pešpolka, za sprejem, dostojen in primeren deželi in mestu, ki sprejema mučenike, sinove svoje. Ali opomeniti je, ka se je sprejemni odbor osnoval še le potem, ko so slovenske

zvezi z Bavarsko, Špansko, Švedsko in pozneje tudi z Nizozemsko in Angleško proti Francoskej, kjer je vladal kralj Ludovik XVI.; vojna se je končala l. 1697. z mirom Ryswiskim, vsled katerega je Avstrija dobila Freiburg in Breisach. Vse te vojne se je 17. polk večinoma udeleževal. Leta 1689. je bil pri obleganji tvrđnjave Mainz, leta 1691. pri obleganji tvrđnjave Carmagnole. V španskej dednej vojni, ki se je pričela takoj po smrti kralja španskega Karla II. l. 1700., se je bojeval tudi 17. polk; 1702. l. je bil polk pri obleganji tvrđnjave Landau. Leta 1704. je odšel na Laško in bil v bitki pri Cassanu, l. 1706. pa pri osvobojenji mesta Turina. Leta 1716. se je začela vojna mej Avstrijo in Turčijo pri Petrovaradinu 5. avgusta l. 1716, in pri Belgradu, 15. avgusta l. 1717., je princ Evgenij Turke popolnem premagal. Obeh bitek se je 17. polk udeležil. Leta 1737. je bil polk v vojni, ki se je vnela, ker je Stanislav Lesinski, naslanjajoč se na Francosko, Špansko in Sardinijo, uprl se proti pravemu prestolnemu nasledniku poljskega kraljevstva, Avgustu III., na čegar strani je bila Avstrija. Tudi te vojne se je udeleževal 17. polk. Leta 1737. varoval je v zvezi s polkom Franc Lothringen desni bôk armade in jeden prvih bil pri maršu v Nisso. Leta 1738. pa je bil v bitki pri Korniji. Leta 1740. po zimi je iznenada v Šlesko upadel pruski kralj Friderik II., zahtevajoč od Avstrije Legnico, Brieg, Wohlau in Jägerndorf, dné 10. aprila leta 1741. v bitki pri Mollwitzu zmagal nad avstrijsko armado, katere glavni poveljnik je bil Neipperg. V tej bitki se je 17. polk jako hrabro držal na desnem krilu armade. Kmalu potem se je začela avstrijska dedna vojna, v katerej se je polk udeležil bitek pri Hobelschwerdtu, Strigovu in Trutnovi. Leta 1756. je napadel pruski kralj Friderik II. meseca avgusta zopet Saksonske, ne da bi bil vojno napovedal; zmagal je nad Avstriji pri Lovosici (1. oktobra 1756. l.), Saksonci pa so se morali udati v svojem utrjenem taboru pri Pirni dné 14. oktobra i. l.; 17. polk je bil v bitki pri Lovosici, kakor tudi pri poskusu,

ki je méril na rešitev Saksoncev poleg Pirne. Leta 1757. je bil polk v bitki pri Pragi, v katerej je Avstrijce pod vojevodo Karlom Lotrinjskim in Brownom premagal pruski kralj Friderik, in v bitki pri Leuthenu, kjer so Saksonci in Avstrijci združeni vojevali, pa tudi zmagani bili od Friderika. Nadalje je bil 17. polk v tej vojni v bitki pri Hochkirchnu (14. okt. 1758. l.), v bitki pri Torgavi (3. nov. 1760. l.), kjer je zmôgel Friderik nad generalom Daunom. Dné 1. oktobra 1769. l. se je polk udeležil pod poveljstvom Lavdonovim napada na Schweinitz in pod svojim polkovnikom baronom Rapsom posebno hrabro obnašal se. Cesarica je odločila za to vsakemu možu 2 gld. nagrade, polkovnik baron Raps pa je dobil križ Marije Terezijnega reda.

V francoskih vojnah je bil polk l. 1793. v bitki pri Bairlemontu, in v manjših bitkah pri Sêveji in Monbeugeji, ki so se bile istega leta. Mnogo vojakov je bilo s srebrnimi svetinjami za hrabrost obdarovanih. Leta 1794. je bil polk v bitki pri Charlesroisu (3. junija), kjer je avstrijska armada premagala francosko pod generalom Jourdanom, in v bitki pri Fleury (26. junija), kjer je Jourdan premagal Koburga, potem v manjših bitkah pri Brantelisu (6. julija), pri Limburgu (20. septembra), in pri Dürnu (2. oktobra). Posebno hrabro se je obnašal pri uzetji tvrđjave Mainz (27. oktobra 1795. l.) pa še tisto leto bil v manjših bitkah pri Limburgu (19. septembra) in pri Köttenheimu (10. novembra). Leta 1796. je polk udeležil se bitke pri Wetzlaru (15. junija) in pri Ukeradu (19. junija), kjer je nadvojevoda Karel odločno zmôgel nad Francozi pod poveljstvom generala Moreau-a. Od l. 1797. do 1799. je bil 17. polk v Dalmaciji, od koder je prišel na Vlaško, oblegal tvrđjavo Jakín, v katero je polk umarširal po uzetji 17. nov. leta 1799. Aprila meseca leta 1800. je bil polk pri obleganji mesta Genove, katero je 5. junija kapituliralo. Februarija l. 1801. prišel je polk na Kranjsko in od tod v Litomičice na Českem. Leta 1809. dné 21. in 22. maja se je udeležil polk,

katerega ime je bilo tedaj Reuss-Plauen, bitke pri Aspernu in v zvezi s polkoma Kinsky in Palombini, mnogokrat z naskokom uzél vas Aspern. Udeležil se je bitke pri Wagramu 5. in 6. julija, kjer je polk zgubil mnogo mrtvih in ranjenih, pozneje tudi bitke pri Draždanih (27. avgusta 1813. l.), kjer je bila avstrijska, pruska in ruska armada od Napoleona I. premagana.

Razen tega je polk bojeval se v manjšej bitki pri Arbesavu (17. sept. 1813. l.) in pri Nolendorfu. V velikej bitki pri Lipskem se je i 17. polk jako hlabro držal, akoravno nij imel prilike posebno zmagonosno sodelavati. Odkazan mu je bil namreč prostor na popolnem odprtej ravnini z ukazom, da se ne sme ganiti ni naprej ni nazaj, nego samo podpirati operacije desnega krila armadi. Od 10. ure zjutraj do večera je stal polk v najhujšem ognji topov in mušket pred sovražnikom, kateri je baje nameraval tù napraviti neko diverzijo. Štirikrat so bili tiraljeri polka skoraj popolnem uničeni, a i petikrat šli so drugi z navdušenjem na iste prostore, ki so bili uže pokriti z ubitimi in ranjenimi tovariši. Sovražnik, namreč Francozi, so bili skriti v logih in so imeli najboljšo priliko streljati na naše. Zgubil je polk v bitki pri Lipskem 3 mrtve pa 12 ranjenih častnikov in 563 móž ranjenih in mrtvih. Leta 1815. se je bojeval 17. polk v bitkah pri Altkirchu in Belfortu. Spadal je polk v istem času k armadnemu oddelku fcm. Colloredo-Mannsfelda in je prodril skozi Alzasijo do Belforta. Od tega časa nij prišel polk več v boj, nego je posedel tvrđnjava Hüningen in jo popolnem porušil. Dné 21. decembra 1816 l. se je vrnil v svoj naborni okraj Mlado Boleslavo.

Do tega časa je bil 17. pešpolk češk polk. Ozirali smo se na njégovo zgodovino, ker je ostal tudi zanaprej 17. polk, akoravno je odslé bil sestavljen iz slovenskih Kranjcev, tedaj tudi zanaprej ostal slovansk polk. O tem času namreč je bilo 17. polku ukazano, da se imajo odslé novaki zanj nabirati na Kranjskem, in da postane kranjski polk namesto

pešpolka baron Simbschen št. 43., ki je bil 19. februarja l. 1810. razpuščen. Slovenski Kranjci so tedaj prevzeli častni nalog, nadaljevati slavno zgodovino češko-slovanskega polka „feldmaršal Henrik XV., vojevoda Reuss-Plauen“, in odsle bode našega kranjskega polka zgodovina svedočila, da so slovenski sinovi podedovano slavno zgodovino 17. polka res sijajno nadaljevali.

Dne 20. in 21. novembra 1817. l. je polk iz Kraljevega gradca, iz Mlade Boleslave in iz Tyrnovega prišel na Kranjsko. Na potu so bili od 13. oktobra. V Ljubljani in drugé po deželi je ostal polk do l. 1820. Dne 13. avgusta tega leta je dobil nalog iti v Italijo, kjer se je uže začela revolucija v kraljevstvu napolitanskem, in kralja prisilila, da je sprejel ustavo od l. 1812. Kongres mogotcev v Tropavi je sklenil, da se mora ta ustava odpraviti in oddelek avstrijske armade je imel izvršiti ta sklep. Avstrija je zbirala veliko vojno v górenjej Italiji in tudi naš 17. pešpolk je moral, kakor rečeno, otiti tja; ustavil se je v Esteji. V tem mestu bi se bil kmalu ves polk otroval ali zastrupil, kajti sè žitom se je mlel tako imenovani žitni rožič (mutterkorn). 300 móž, ki so prvi uživali kruh iz te moke, je obolelo. Precej se je ves drugi kruh uničil. Polk je dobil ukaz, da se mu je pripraviti na pot v Neapel z brigado D'Asper, pa kmalu je bilo povelje zopet preklicano in polk je namesto v Neapel odšel v Benetke, kamer je prišel kot stalna posadka dne 5. decembra 1820. leta. Pa uže spomladí naslednjega leta je oddelek polka odšel preko Verone v Milan, ker se je v Pijemontu začela revolucija. Dne 23. junija l. 1821. sestal se je ves polk v Mantovi. Tù je veliko móž obolélo in pomrlo, vseh vkupé nad tisóč. Dne 13. marca 1822. je ostavil polk Italijo, in 9. dan naslednjega meseca aprila prišel v Ljubljano. Leta 1832. dne 18. marca se je v Ljubljani blagoslavljala zastava brambovskega polkovega bataljona in še tist dan je polk spet odrinil v Italijo. Dalje časa je ondi bival v Pesari, kjer so meščani naše rojake prav radi imeli,

kar svedoči dopis iz tega kraja v časniku izhajajočem v Bogni. Konec jeseni l. 1835. se je vrnil polk zopet v Ljubljano in vrli ljubljanski meščanje so obhajali povratek domačega polka s tem, da so vojake in častnike pogostili. Dne 24. septembra 1845. l. je praznoval domači naš polk blagoslavljenje treh novih zastav, namreč izredne zastave (leibfahne) za prvi bataljon in dveh navadnih zastav za drugi in tretji bataljon. Zastave je blagoslavljal pokojni knezoškof, nepozabljeni mecèn slovenskega naroda Anton Alojzij Wolf. Stare polkove zastave pa so spravili v Št. Peterskej cerkvi. Blagoslavljenje zastav se je vršilo na travniku pod Turnom, tedaj na posestvu feldmaršala grofa Radeckega. Vojake je zmirom lojalno meščanstvo ljubljansko na prostem sijajno pogostilo, častniki pa so v kazini priredili velikansk ples, kateremu so prisostovali vsi krogi ljubljanskega meščanstva. Leta 1847. pomnožile so se avstrijske posadke v Italiji in 17. polk je šel zopet v Italijo, najprej v Videm (Udine), potem v Vicenco in kasneje v Brešijo. Dne 22. marca 1848. l. je revoltiralo prebivalstvo, kakor povsodi na Vlaškem, in z velikimi težavami je naš polk se umaknil v Orcinuovi. Odtod je odrinil v uže uporno mesto Cremona. Dne 6. maja 1848. l. se je udeleževal z odločilno hrabrostjo zmagonosne bitke pri St. Luciji proti Pijemontezom, v katerej bitki se je odlikoval tudi naš zdanji cesar Fran Josip. Dne 9. aprila 1848. leta je odšel v Ljubljani bivajoči brambovski oddelek v Pontabel, na mejo Koroške. V boji, ki se je pričel pri tem kraji 22. in trajal do 24. aprila, je brambovski bataljon pod poveljstvom polkovnika Gorizuttija jako hrabro bojeval proti laškim ustašem. Tudi pri poznejših manjših bitkah se je brambovski oddelek našega polka zmirom hrabro držal; dne 24. julija 1848. l. je došel v Mestre.

Po bitki pri St. Luciji se je udeležil naš polk pod poveljstvom kneza Karla Schwarzenberga zmagonosne bitke proti Pijemontezom pri Montanari, ravno tako bitke pri Gojti, kjer je zgubil mnogo častnikov in vojakov. Tudi v slavnih bitkah

pri Sommi Campagni in Custozzi, pod vrhovnim poveljništvom maršala Radeckega, je naš polk uspešno sodelaval. V bitki pri Gambaloiti dné 4. avgusta 1848. leta, katerej je sledila drugi dan po bitki pri Milanu kapitulacija Milana, je bil spet naš polk in jeden prvih, ko je Carlo Alberto ostavil Milan, ki je stopal v to mesto. Prvi bataljon je posedel Porta orientale, drugi Porta nuova. Dné 21. marca 1849. l. je bil brambovski bataljon 17. polka pod poveljništvom polkovnika Habličeka, tri ure v bitki pri S. Siro in je sovražnika vrgel nazaj za Gambolo; tist dan je avstrijska armada pod poveljništvom nadvojvode Albrehta po hudem boji vzela Mortaro. Po bitki pri Novari, kjer je bil naš polk v rezervi, vrnil se je polk v Milan, tretji bataljon pa je posedel Pavijo. V armadnem povelji od 21. julija 1849. l. je bilo mnogo častnikov in vojakov našega polka izredno pohvaljenih.

Avstrija in druge katoliške države so prevzele nálog, uporne papeževe dežele, ki so izpodile Pija IX., umiriti in papeža zopet posaditi na sv. Petra stol. Naš polk je bil pri armadi, katera je šla v papežovo državo in 27. aprila 1849. l. granico prestopila. Dné 14. maja 1849. l. se je udeležil polk vzetja Bologne, 19. junija je bil navzočen pri vzetji Jakina (Ankone). Zaradi hrabrega vedênja je mnogo častnikov dobilo papeževih redov in vsi vojaki papeževo svetinjo v spomin, katero nositi je naš presvitli cesar jim dovolil 29. aprila 1850. l. Mnogo še živi nekdanjih vojakov na Kranjskem, ki so bili v papeževih deželah in nosijo to svetinjo za spomin. V Anconi je l. 1850. vsled vročine mnogo vojakov na očéh zbolelo; ob enem je bilo nad 400 móž bolnih, a oslepel vendar nobeden nij. Skoraj pol drugo leto je bil polk v papeževej deželi po raznih mestih. Vojaki, ki so bili tam, se tega časa z veseljem spominjajo. Življenje je bilo v obče prijetno; vojaki so razen svojih soldov imeli še doklado od papeža, jedli so bel kruh in po ceni vino pili. Ljudstvo in oblastnije so naš polk zaradi poštenega obnašanja imele v velikih čislih. Dné 19. nov. 1850. l.

je zapustil polk papeževo deželo in se vrnil zopet v Benetke. Četrty bataljon polka se je udeleževal l. 1848. bojev na Ogerskem. V Ptujci je zbiral general Nugentov armadni kor, h kateremu je pripadal naš polk, in prišel 26. oktobra 1848. l. v tabor pri Velikey nedelji. Dne 23. dec. 1848. l. je odšel kor in ž njim naš polk na Ogersko in posedel Kormend. Udeleževal se je polk vseh bojev jako hrabro in si zaslužil občno pohvalo svojih voditeljev. Fcm. baron Welden je odhajajoč z Ogerske ogovoril 17. polk sè sledečimi besedami: „Vi vrli Kranjci, katere jaz uže z vöjen v Italiji poznam kot izvrstne vojake, vi ste tudi na Ogerskem pokazali, da ste pravi avstrijski vojaki, žrtvovajoč kri in življenje za svojega cesarja! Le malemu številu izmej vas, tistim, katere ste vi sami kot najhrabrejše mej soboj naznačili, sem mogel izročiti vidno znamenje hrabrosti, drugim pa bodi najboljša in najlepša zahvala ponos, da so svojo dolžnost storili.“ Dne 18. maja 1850. l. vrnil se je bataljon zopet v Ljubljano.

Grenadirska divizija je bila tudi v ogerskej vojski. Dne 6. oktobra 1849. l. je prišla na Dunaj in od tam januarja meseca v Brno. Jeseni 1850. l. je imela divizija čast, biti pri sprejemu in kot častna straža ruskemu carju, kateri je bil prišel na pogovor k našemu cesarju; zavoljo izvrstnega kretanja in lepe oprave jo je prav posebno pohvalil naš cesar.

Kranjska je v teh vojnih letih za dopolnitev vojske mnogo več storila, kot katera druga dežela. Od 18. marca 1848. l. do 3. maja 1850. leta, dala je polku, topništvu in konjici 6675 möz, gotovo izredno število za óno dobo, ko nij bilo občne brambovske dolžnosti. Od l. 1850. do 1859. je bil polk većinoma na Laškem. Leta 1859. se je udeležil bitke pri Solferinu dne 24. junija, na desnem krilu vojske, pod poveljstvom Benedeka, ki je laško armado popolnem premagal. Po miru, sklenenem v Villafranki mej avstrijskim cesarjem in Napoleonom III. je bil polk nekoliko časa v Esteji in Rovignu, od tam pa je odšel l. 1861. na južno Tirolsko v mesta Trijent, Rivo in Roveredo. V tem času je prišel bivši vojni minister fcm.

baron Kuhn, zdanji lastnik polka, za polkovnika k našemu polku. Leta 1864. je polk čez dolgo časa spet videl Ljubljano. Meščani ljubljanski so ga na prostoru pred Kolizejem pogostili z vinom. Kmalu po prihodu v Ljubljano je bil polkovnik baron Kuhn pozvan za brigadirja na Tirolsko; njega mesto je zavzel polkovnik grof Attems. Leta 1865. uže otšel je polk spet iz Ljubljane v Pulj in odtod v Dalmacijo, 3. maja 1866. l. pa iz Dubrovnika v Benetke, in 12. jun. 1866. l. iz Benetk v vojno. V bitki pri Custozzi 24. jun. 1866. l. pod slavnim vodstvom nadvojevode feldmaršala Albrehta, bojeval se je polk na skrajnem desnem krilu armade. V jutro 24. junija ob polu tréh je polk odrinil iz tabora pri Bassolengu in okolo 5. ure dospel proti Castelnuovu. Tu je okolo 6. ure tedanji pri častnikih in vojakih jednako priljubljeni in spoštovani vojaški duhoven g. Zic blagoslovil polk, predno je šel v boj. Vsak, kdor je bil navzočen v tem veličastnem momentu, spominjal se ga bode vse žive dni. Ves polk je pokleknil in se odkril, g. Zic je molil in vsemu polku podelil odvezo. V tem hipu, ko so zmirom bliže uže grmeli topovi in je slehrni vroče molitve pošiljal k Bogu vsemogočnemu, ki naj bi ga varoval in ohranil, prileti granata in — srečno za polkom v zemljo udari, ne da bi bila koga poškodovala. Občna navdušenost je sledila temu res strašnemu prizoru. Precej na to se je pričel boj pri Oglisio in Pasquali, utrjenih pristavah, in trajal do 7. ure zvečer; kranjski fantje so popolnem zmogli. Padlo je pač mnogo častnikov in vojakov. Za hrabro vedénje sta se presvitli car in vrhovni poveljnik nadvojevoda Albrecht v posebnem armadnem povelji zahvalila polku. Od tod je marširal polk v Verono, kjer se je dné 26. avgusta 1866. leta na Campo marte razdelilo médenj v znak hrabrosti mnogo svetinj: 1 zlata, 23 velikih in 68 manjših srebrnih. Tudi častniki polkovi so bili v velikem številu z redovi odlikovani. Iz Verone je prišel polk na Tirolsko v Bolcán, Briksen in Bruneck, pozneje v Trijent, kjer je ostal do leta 1873., ko je bil premeščen v Trst, kjer

je bival do leta 1878., do — odhoda v Bosno. Leta 1866 uže je umrl prejšnji lastnik princ Hohenlohe-Langenburg, in potem je postal lastnik našemu polku fcm. baron Kuhn.

III.

Iz te zgodovinske črtice zdanjega 17. pešpolka Kuhnovega se tedaj razvidi, ka naš polk je prvič jeden najstarejših, drugič pa, ka njegovo ime kot odlično hrabri polk nij od denes. Od severa do juga, od zapada do vshoda, povsod je bil naš polk, povsod pri vseh bitkah, katerih se je udeležil, je rešil svojo čast. In ob najnovejšem času, ko je klic vladarjev pozval polk 17. v Bosno, tu je ta polk zopet sijajno rešil svojo zadačo na čast celej avstrijske armadi. Misel, da bi se 17. pešpolk na svojem povratku iz Bosne ob prihodu v Ljubljano sijajno sprejel, bila je tedaj čisto naravna posledica občnega priznanja polku Kuhnovemu.

Iz Livna sta dospela prva dva bataljona 17. pešpolka v Trst dné 25. novembra meseca. Uže zjutra istega dné se je na „Molo San Carlo“, kjer sta se oba bataljona izkrcala, ljudstva vse trlo. Prvi, ki so 17. pešpolk tu pozdravili, so bili slovenski rodoljubje, na čelu jim deputacija narodnega politiškega društva „Edinosti“. Ob najstajej uri dopoludne, predno je polk odrinil v mesto, predstavi se deputacija omenjenega društva polkovniku g. Prigerju, katerega ogovori predsednik društva g. Doleneec, rekoč mu, da Slovenci na obalah Adrije srčno pozdravljajo domači polk ob njegovem prihodu v domovino, na katerega je ponosen vsak Slovenec.

Potem pa predá podpredsednik „Edinosti“ polkovniku Priegerju v znamenje velikega spoštovanja in velike radosti o prihodu domačega polka krasen venec s trakovi v slovenskih bojah, na katerih je bilo zapisano: „Primorski Slovenci hrabremu domačemu polku baron Kuhn št. 17 ob prihodu iz Bosne.“ Na koncéh trakov pak so bila videti imena:

Varcar-Vakuf, Jajce, Rogelje, Livno, kjer se je naš polk ob zasedanji Bosne posebno odlikoval.

Polkovnik Prieger je odgovoril, da ga veseli tolika pozornost in obljubi, da bode polk zmirom ohranil ta krasen venec. Dejal je, ka so junaci tega polka dokazali, kaj premore slovenska kri. Potem pak je deputacija slovenska pripéla venec na zastavo in polk je odmarširal na „Piazza grande“. Majhena ta ovacija je napravila na naše slovenske vojake najboljši utis, — a to je bil še le majhen početek izrazov radosti in ovacij, katere so še čakale naših hrabrih slovenskih sinov 17. pešpolka na celem potu od Trsta do Ljubljane. Na tem potu se je še le popolnoma dokazalo, kako iskreno ljubi domovina svoje sinove, kako se veseli, da jih zopet vidi. Kakor je sam polkovnik 17. pešpolka, Prieger, izrazil se, je bilo potovanje polka od Trsta do Ljubljane podobno popolnem slavnostnemu sprevodu. Pri sv. Petru na Notranjskem, v Postojni, na Rakeku, v Logatci, v Borovnici, povsodi se je narod veselil in dejansko kazal radost o vrnitvi junaških domačinov po osvobojenji tožne Bosne, kamer so šli po besedah Priegerjevih „soglasno z željo prebivalstva očevine“.

Na Rakeku je silna množica privrela na kolodvor, da pozdravi drage došle. Ko zavije vlak na kolodvor, kipelo je nasproti junaškemu polku iz polnih prsij „Zdravi! zdravi! živeli!“ na vse kraje. Potem pa stopi g. Pogačnik na čelu odličnih, veljavnih mož iz Cerknice in z Rakeka h g. polkovniku Priegerju, pozdravljajoč ga z besedami: „Dobro došli, ovenčani z novo slavo, v naši ožjej in širjej domovini, dragej Krajni in ljubej Avstriji.“ „S tacimi vojaki beró se povsodi laviorike!“ odgovori polkovnik Prieger, ter se ginjen zahvali v imenu svojih ljubljencev vojakov za patrijotški sprejem in poklonjeni dar.

Tudi Logatec nij zaostal, temuč storil, kar je bilo v tem času mogoče. Ob določenej uri, ko zvonec postaje naznani dohod pričakovanega vlaka, bila je tudi uže zbrana velika množica

ljudstva. Čim bliže je prihajal vlak, tim burneje se je razlegalo veselo mnogoštevilno ukanje iz dolge vrste vóz. Gospod polkovnik stopi iz svojega voza pred tukajšno požarno stražo, ki je bila v dveh vrstah sè zastavo razpostávljena pred vlakom, ga ogovoré, pozdravljaje njega in polk, občinska deputacija Dólenjega Logatca v imenu društva in g. c. k. okrajni glavar Mahkot. Deklica v belem krilu izroči polkovniku na lepej blazinici ležeč lavorov venec z lepimi svilenimi belo-modro-rdečimi trakovi, na katerih so bili iz zlatih črk napisi: „Hrabrim rojakom!“, „Slavnemu polku!“ „Občina Dólenji Logatec 1879“. Gospod P. je v imenu občine izročil nad tisóč viržinskih smotek, da se razdelé mej vojake.

Ko je g. polkovnik ginjen od te gotovo nepričakovane ovacije, toplo zahvalil se vsem čestilcem, ter od občine podarjeni venec sprejel, zadoneli so trikratni gromoviti „živio“-klici iz grl navzočnega ljudstva, vojaška godba pa je svirala mej tem časom našo narodno himno „Naprej!“ G. polkovnik ukaže prinesiti polkov prapor, podarjeni venec se pripne poleg ónega tržaških Slovencev in zopet zadoné krepki „živio“-klici. Mimo občene radosti nij manjkalo ginljivih prizorov o tej priliki: oče ali mati sta našla srečno došlega svojega sina in sè solznimi očmi in nepopisnim veseljem ga objemala; bivši vojak „Kuhnovec“ je pozdravljaj svoje stare znance v vojaškej suknji in in marsikatero dekle je po dolgem času s kipečim srcem zagledalo in — poljubilo svojega drazega. Žalibog da pri takih prilikah čas hitreje mine kot sicer: kakor bi trenil pretekle so tri četrti ure in vlak je naznanil, da otide. Začne se gibati, godba čvrsto svira „Lepa naša domovina“ in zopetni krepki „živio“-klici bili so zadnji pozdrav vrlim rojakom.

Mej krajévi, kjer so bili vojaki 17. pešpolka posebno sijajno sprejeti, zavzima tudi prijazna Borovnica odlično mesto. Tja so prišli gospôda z Vrhnike, Vèrta in Bistre sprejemati svoje rojake.

Takoj po prihodu vlaka na kolodvor, zagrmé strelí iz možnarjev, vrhniška godba zavrí, in iz vseh grl zaori živahen pozdrav. Ko se vlak ustavi in g. častniki izstopijo, se g. polkovniku predstavi tukajšnji občinski odbor združen z vrhniškimi in virskimi gospodi, na čelu jim borovniški gospod župan, ter v slovenskem jeziku nagovori in pozdravi polkovnika in ves hrabri polk. Gospod polkovnik se v gladkej slovenščini prijazno zahvali, gospodičina L. pa izroči polkovemu praporu lavorov venec, katerega so vrhniške in tukajšne gospe darovale. Potem povabi naš župan z drugimi gospodi častnike k mizi, ki je bila pripravljena s pijačo in smotkami in tudi vojaki so bili vsi postreženi z dobrim pivom in smotkami. Pijačo in smotke so tukajšnji in vrhniški rodoljubi darovali, gospe in gospodičine pa so stregle vojakom. Mej gostovanjem so možnarji pokali in godba je svírala, da pa nij manjkalo živio- in slava-klicev, to se samo ob sebi umeje. Ker je vlak stal tukaj $\frac{3}{4}$ ure, se je ljudstva toliko zbralo na kolodvoru, da se je vse trlo. Ko jame vlak spet pomikati se, možnarji še enkrat zagrmé in iz srca se čuje živio! in slava! toliko časa, da vlak črez velikanski vijadukt zdrdra proti belej Ljubljani.

IV.

Kako pa je bela Ljubljana čestila prihod svojih rojakov in mnogih sinov? Kaj je Ljubljana storila da počesti slavni in hrabri polk? Izredno mnogo. Po prostovoljnih doneskih je nabral slavnostni komitet za Ljubljano ogromno svoto, in ta je omogočila izredno sijajen sprejem 17. pešpolka, potem pa tudi pogostovanje vseh došlih vojakov s častniki vred.

Slavnostni odbor je za sprejem 17. pešpolka sestavil ta-le red: 1. Pozdrav polka s topovi o prihodu 26. nov. zvečer po strelnem društvu z novega strelišča. 2. Dné 26. nov. zvečer ob $\frac{1}{2}$ 7. uri slovesni sprejem polka na ozaljšanem peronu južnega kolodvora. 3. Pri uhodu polka po dunajskej cesti se pri slavoloku, kjer bodo društva sè svojimi zastavami in znamenji zbrana,

izroči srebrn lavorov venec. 4. Odhod polka, spremljevanega po društvih, v kasarno. 5. Dné 27. nov. zvečer ob 7. uri banket na čast došlih gg. častnikov in pogostovanje vojakov v ozaljšanih prostorih starega strelišča.

Prihod vojakov v Ljubljano je bil naznanjen na $\frac{1}{2}$ 7. uro dné 27. novembra zvečer s posebnim vlakom iz Trsta. Ali nemirno pričakovanje dražih gostov se je vsega istega dné izražalo na mnogih krajih. Posamna društva so objavila po slovenskih novinah oklic s prošnjo, naj gospodarji, pri katerih so člani raznih društev v službi, te ob pravem času pusté iz službe, da se bodo mogli ob pravem času udeležiti sprejema. Prodajalnice mnoge so bile ob 5. uri na večer uže zaprte in ljudstva je po raznih ulicah kar mrgolelo, ki je vse hitelo gori na dunajsko cesto, kjer je bil našim slovenskim vojakom postavljen slavolok.

Ta slavolok, postavljen doli pod Tavčarjevo hišo ob Smoletovej, je bil širok kakih osem metrov, visok pa 15 do 20 metrov. Stal je na dveh stebrih, ovitih z belim platnom in zelenjem, v sredi mej platnom razsvetljenih s plinovo lučjo, na vrhu povprek mej stebri isto tako; na strani proti kolodvoru, tako da so jih došli vojaki morali najprej opaziti, so se svetile besede: „Dobro došli junaški naši sinovi,“ na strani proti mestu pa nemšk pozdrav. V sredi pod obokom slavoloka sta viseli dve zvezdi, zloženi iz neštevilnih plinovitih lučic.

Tudi perón kolodvora južne železnice se je kazal za sprejem slovenskega polka v bolj prazničneje obleki nego po navadi; skozi doli ob stebrih so bile razobešene razne zastave; mnoge izmej teh pak so svedočilo, da južna železnica gledé naših narodnih barv koraca petdeset let za nami; nerazsvitljen transparent z napisom „Willkommen!“ pa je bila ironija, kajti polk 17. nij nemšk polk. V veži pri glavnem uhodu pak je bil na desnej napravljen majhen bosket, v sredi doprsen kip našega vladarja, cesarja Fran Josipa I.

Določena ura prihoda našega slavnega polka se je bližala, in ljudstva je h kolodvoru več in več prihajalo in naposled se

nabrala silna, neštevilna množica ob kolodvoru in na obéh stranéh ceste doli do mitnice. Nebó, ki je mej dném pretilo slavnostni sprejem vsaj nekoliko preprečiti, se je na večer razvedrilo, kakor da bi hotelo tudi óno hrabre slovenske junake sprejeti radostnim licem. Ves dan je bolj ali mènj snežilo, ob šestih zvečer pa je zasijala mila lunica!

O polu šestih so prišli na kolodvor zastopniki mestnega odbora ljubljanskega, na čelu župan g. Laschan, deželni predsednik g. vitez Kallina, deželni glavar g. Kaltenegger, ter zastopniki vojaštva. Občinstvo nij smelo na perón, ter je bil uhod tja dovoljen samo določenim osobam. Kolikor bližje je prihajal čas, ko ima vlak pripeljati teško pričakovane rojake, toliko nestrpljivejše je postajalo občinstvo zunaj kolodvora in na perónu. Tedaj pak, malo črez polu 7. uro, začuje se s kolodvora vesel in gromovit živio! živio! Ti iz srca kipeči navdušeni klici stresnili so marsikoga! Naši sinovi, naši rojaki so se vrnili, prišli so domov v prekrasno svojo domovino, katera jih je teško pričakovala, da jih pritisne na svoje ljubeče srce.

Gromadno nagnetenó ljudstvo skozi in skozi na cesti ob kolodvoru je pozdravljalo drage došle, od tovarne za tobak skozi do kolodvora, z „živeli“, „živio“ in vihranjem žepnih rut. In iskreni „živio“, kipeč proti nebu iz grl slavno hrabrih slovenskih sinov vojakov v vagonih, ta je navdušil in ganil tisóč in tisóč src. Boga mi! človek ima srce, to srce čuti, in videti svoje rojake, kako so se vsi gnetili k oknom vagonov, da so pozdravljali svoje ljudstvo, svoje rojake, svojo zemljo, svoj zrak, videti, kako je radost, da so vendar enkrat zopet na domačej avstrijskej zemlji, prošinjala hrabre sinove slovenske, — Boga mi! ta nij človek, čegar srce bi ostalo v takem trenutji in pri takem prizoru mirno!

Vlak prispe do perona, na uhó udarijo znani omamljivi glasovi: „Naprej zastava slave, na boj junaška kri!“ Da, naši sinovi so to, ki so se vrnili, naša kri je to. Polk sedemnajsti, to je slovensk polk! Prvo, kar je zasvirala njega godba

ob prihodu v središče slovenskega ozemlja, prvo je bilo „Na prejš
zastava slave!“ naša pesen, slovenska budnica! Kdo more
opisati to, kar je v tem trenutku vršilo se v srcih ónih, ki so
imeli srečo, da so prvi slišali te glasove, glasove naše pesni,
ki človeka kar očarajo? Oni srečni, ki so imeli ustop na perón,
so hiteli k vlaku, z bengališkim ognjem razsvitljenemu, in
kolikor človek more v tacem slučaju storiti, da izkaže svojo
radost, to so storili.

Vojaki in redarstvo je mej tem časom polagano izpraznilo
vežo kolodvora; v polukrog pred bosketom se nastavijo preje
imenovani zastopniki, pričakujoč poveljnika polku sedemnajstemu
in slavnohrabrih vojakov tega polka, ki imajo priti skozi vëžo.
Vse je nastalo tiho, nobenega glasu se nij slišalo niti iz mno-
žice ljudstva, zbrane pred poslopjem kolodvora, — polno nadeje
in ganotja je vse pričakovalo, ko se bode zmagonosni polk se
svojim od vojaštva 17. polka iskreno ljubljenim poveljnikom,
obrstom Priegerjem, prikazal!

Nij trebalo dolgo čakati tega trenutka. Vojaki se razvrsté
na kolodvoru, potem pa nastopijo pot skozi perón, na čelu jim
oberst Prieger. V vežo dospevše nagovori ljubljanski g. župan
blizo tako-le: G. polkovnik! Iskreno pozdravimo vas, gospode
častnike in hrabre vojake Kuhnovega polka, pozdravimo vas na
tleh domače zemlje. Šli ste daleč na vstok, borili se junaški se
sovražnikom in kot zmagovalci vrnete se na domača tla. Mesto
Ljubljana srčno pozdravlja mnoge svojih sinov. Najvišji ukaz vas
je poklical iz Bosne, in vsled najvišjega ukaza zapustili boste
zopet čez malo ur nas, svoje rojake. Za to pa vas vabi ljub-
ljansko prebivalstvo, da ostanete mej tem kratkim časom nje-
govi gostje. Živeli hrabri vojaki 17. polka Kuhnovega, živel njega
polkovnik Prieger.

Polkovnik Prieger, katerega in njegov polk je ljubljanski
župan tako pozdravil, je srednje rasti. Z njegovega obličja, ob-
grajenega z uže dokaj osivelo brado, čita se jeklena značajnost
in brezmejna hrabrost. On skrbi očetovski za svoje vojake, a

tudi vojaki ga ljubijo kot otroci! Polkovnik Prieger tedaj je odgovoril na županov, v imenu ljubljanskega prebivalstva izjavljeni pozdrav, tako-le, zahvaljujoč se s prva mestu Ljubljani:

„Kranjska dežela in nje glavno mesto Ljubljana imata pravico, da sta ponosni na svoj polk! Vojaki tega polka so sinovi te dežele, ôni so kri vaše krvi, in s ponosom rečem jaz, da so sinovi taki ostali, kakeršni so bili očetje njihovi. Hrabrost in vstrajnost tega polka sta skrajni in utrjeni sta bili v tej, zagotovim vam, z nevarnostimi in trudom prenapolnenej vojni, sè svestjo, da jim je Kranjska naklonjena, in da jih ljubi domovina. Vojaki so vedeli, da se vojujejo soglasno z željo prebivalstva svoje očevine, in da so šli tja doli oproščat zatiran narod. Njih hrabrost je povekšalo tudi preverjenje, da njihova domovina sočutno in simpatično opazuje svoje vojake. Mnogo smo prestali, mnogo trpeli, ali trpeli smo za domovino in vladarja svojega, ponosno pa rečem, da so na visokem in na najvišjem mestu priznali, da vojaki polka sedemnajstega so najboljši vojaki!“

Polkovnik Prieger, je govoril navdušeno, in iz njegovih besedij se je čula popolna preverjenost in povzdignenim glasom je izrekel poslednjo skrajno pohvalo o našem slovenskem polku.

V imenu dežele Kranjske in deželnega odbora je potem pozdravil polk deželni glavar g. Kaltenegger; polkovnik Prieger se mu je zahvalil rekoč, da Kranjska je storila vse za svoje sinove, in smehljajoč dejal, da je polku v Bosno toliko dohajalo raznih potrebnih stvari, da je naposled on moral prositi, ka naj „za božjo voljo“ nič več ne pošiljajo doli.

Pred kolodvorom so čakali na domači polk raznih društev zastopniki na konjih, in sicer: „Od društva „Sokola“, g. Juvančič, od požarne straže g. Šantel z belo-zeleno mestno zastavo, od veteranskega društva g. Vokalič, od strelnega g. Dornik, in od turnarjev g. Majer.

S tem je bil oficijalni sprejem na kolodvoru dokončan, in naš slovenski polk je mej silnimi izjavami radosti in navdušenja nebrojne množice občinstva nastopil pot v mesto. Vojaki našega polka so začudeni opazovali razsvitljeno ozračje nad mestom in pravo sodili, ka s tem sprejemom na kolodvoru nij sprejem še dovršen. In resnično, ko zavijejo od kolodvora na dunajsko cesto, zablišči jim nasproti morje lučic in razsvitljenja, kojega središče in najbolj intenzivno svitlobo je dajal slavalok ob Smoletovej hiši, napravljen na čast prihoda naših rojakov v Ljubljano. Vsa okna hiš ob dunajskej cesti so bila razsvitljena in pri raznih hišah so vihrale zastave.

Uže pred šesto uro so se na mestnem trgu sešla društva, katera so hotela udeležiti se svečanega sprejema, namreč: Požarna straža, veteranje, tiskarsko, katoliško-rokodelsko in izobraževalno delavsko društvo, Sokol, Turnverein, ljubljanske čitalnice pevski zbor, Bizoviška čitalnica in filharmonično društvo. Pred mestno hišo so se društveniki razvrstili, prižgali baklje pa lampijone in skozi špitalske ulice odhajali na dunajsko cesto. Za njimi je stopala mestna godba in potem imenovana društva, vsako sè svojo zastavo. Na dunajskej cesti so se bakljaši razpostavili v dveh vrstah, kateri sta segali do Medijatove hiše. Društvena konjica je šla vojakom naproti do kolodvora, zastave pa so se zbrale okolo slavaloka.

Pod slavalokom se je zbrala večina sprejemnega odbora, kateremu so se po sprejemu na kolodvoru pridružila še oficijalna gospôda: g. deželni predsednik, g. deželni glavar, mestni župan ljubljanski in mnogo višjih častnikov. Gospodičina Marjeta Jamškova je imela laskavi nalog, da izroči polku srebrni lavorov venec. Navzočne so bile tudi zastopnice društva patrijotičnih gospij s prečestito gospó deželnega predsednika soprogo na čelu. Zanje je bil odločen poseben prostor pred slavalokom. Ko je g. polkovnik, peš vodeč svoj polk, prišel do slavaloka, sta mu nasproti stopila gg. vladni svétnik dr. vitez Stöckl in

g. Grasselli z gospico Jamškovo v sredi. Polk se ustavi in g. dr. Stöckl spregovori nemški blizu te-le besede:

„Prisrčno dobro nam došel v mater-zemljo hrabri domači polk! Vrli vojniki, v mnogih vročih bojih ste razvili prapor avstrijski, slavni prapor svojega polka in ob neizrečenem trpljenji in pomanjkanji po zapuščenih pustinjah kakor zmirom nosili ga od zmage do zmage na krvavem mejdanu. Izročilo se vam bode denes častno darilo glavnega mesta naše dežele v znamenje občnega priznanja junaškim vašim činom — sprejmite je prijazno. Opravičen ponos širi nam prsi, ki vas svečano denes pozdravljamo v praznej opravi, in topel pa resničen je naš slovesni pozdrav. Tožni se spominjamo ónih izmej vaših vrst, katerim je izpolnjevanje dolžnosti zgodni grob izkopalo v hladnej tujej zemlji. Ker vas je najvišji vaš gospodar Njegovo Veličanstvo premilostljivi naš cesar pozval za častno stražo na Svoj dvor, nam nij dano, da bi vas stalno imeli mej soboj, a kakor doslé, tako vas bodo tudi na dalje pratile naše simpatije: o tem bodite si v svesti. Meni pak bodi dovoljeno, da te simpatije tukaj javno izrazim, klicoč: junaškemu domačemu polku baron Kuhn navdušen trikratni „Hoch!“

G. Grasselli potem spregovori slovenski blizu tako-le:

„Željno je pričakovala Ljubljana denašnji dan. To priča navdušenje, ki vam iz tisoč in tisoč grl kliče: Dobro došli! Paznim okom in skrbnim srcem je domovina spremljala junaške čine vašega orožja, katero je na strmine bosenskih planin neslo slavo vašega, slavo slovenskega imena. Vaša slava je bila tudi naša slava! Glasno je odmevalo v naših prsih priznanje, s katerim je bilo počeščeno vaše junaštvo. Radosti nam je igralo srcé, ko smo čuli, da nij vojaka boljšega nego je naše zemlje sin! In to radost, ta naš ponos vam kaže praznično denašnje lice našega mesta, ki vam je hotelo obelodaniti svoje spoštovanje, svojo ljubezen! Želeli pa smo tudi, da vi ohranite v vednem spominu denašnji dan in za to se usojamo vam izročiti stalno vezilo. Lavorika krasi vrlega vojnika, in lavorov venec

hočemo pripeti na prapor vašega polka. Devišk je še ta prapor, nij vas vodil še v slavnih bojih, a blagoslovljen je na zemlji, ki je pila vašo kri! Tako je vaš prapor sam vez prošlosti z bodočnostjo, spoječ prejšnjo slavo s prihodnjo. Venec pa, ki ga bode Ljubljana pripela na vaš prapor, naj za vekov veke bode trdna vez mej domovine glavnim mestom in slavnim vašim polkom, kateremu vsa Kranjska denes kliče: Slava! Slava! Slava!“

Gospod polkovnik Prieger se je krepko zahvalil za častni pozdrav in naposled pristavil: „Res, kranjski vojaki so taki, da je treba iskati boljših. A to dela — kri: oni so takšni kakeršni so bili njihovi očetje!“ Potem gospodičina Jamškova ogovori polkovo zastavo z besedami: „Slavna zastava! Prejmi lavorov venec, katerega ti pokloni glavno mesto hvaležne domovine!“ Polkovnik ukaže: „Fahne vor!“, prime sam zastavo in prosi gospodičino, naj ôna priveže venec nanjo. Gospodičina ustreže laskavej želji, polkovnik se jej toplo zahvali, in jo prosi, da jej sme poljubiti roko v imenu celega polka.

Deputacija patrijotičnega društva ljubljanskih gospij pod vodstvom prečestite gospé deželnega predsednika soproge izroči g. polkovniku za pozdrav krasen šopek cvetlic; g. polkovnik Prieger je zahvaljevajoč se poudarjal kako hvaležen mora biti polk društvu gospij. G. Schulz je podaril v imenu prostovoljne požarne straže lavorov venec z rdečim trakom in čitalnični odbornik g. Stegnar v imenu narodnih društev ljubljanskih iz lavorja in rož spleten venec z belo-modro-rdečim trakom, na katerem je bil napis: „Živeli junaki domači! Narodna društva ljubljanska. 26. novembra 1879.“

Po oficijalnem sprejemu pod slavolokom, zapoje čitalniški pevski zbor „Naprej!“, ljudstvo zaori gromovit „živio“, in mej strahovito gnječo na tisoči in tisoči broječega občinstva odmaršira naš polk proti mestu skozi slonove in špitalske ulice po Poljanah v kasarno v „sladkornej“ tovarni. Mesto je bilo povsodi, kjer so vojaki skozi marširali, popolnem razsvitljeno in

na mnogih krajih je gorel bengališki ogenj in so se spuščale rakete v zrak. Udje raznih društev so šli poleg polka z bakljami. Transparente smo isto tako na mnogih krajih opazovali, imenujemo pa naj sledeče: pri Gnezdi z nemškim pozdravom in napisom „Živio!“ Na hiši, kjer ima veteransko društvo svoje prostore sta bili podobi cesarja in cesarice, v sredi pa državni orel, držeč lavorov venec, ovit sè slovensko trobojnico z napisom: Rogelje, Jajce, Livno. Ta hiša se je posebno odlikovala z razsvitljava. V špitalskih ulicah je razobesil mej Permetovo in Večevo hišo na slavoloku g. prof. Globočnik transparent z napisom: Slava junakom, živeli! Isto tako v Perdanovej hiši. Iz alojzijevišča so gojenci burno pozdravljali došle rojake, izpostavili transparent z napisom: Slava junakom! ter prižgali so bengališki ogenj. Z mnogih hiš so vihrale slovenske zastave same drugé poleg cesarske. Na mimogredoče vojake so metalí cvetlice, šopke in vence. Godba 17. pešpolka je svirala vsem znane komade, mej katerimi omenimo: „Naprej!“ „Pridí Goren'c!“ „Lepa naša domovina“ in prekrasno Jenkovo: „Malo nas je, a smo ljudi!“ Poslednja pesen, ki so jo svirali po Poljanah, je prozvala silno navdušenost.

Mej takimi izrazi iskrene radosti in brezmejnega navdušenja so dospeli vojaki do „sladkorne“ tovarne. V dolgej vrsti od mostú doli do kasarne se ustavijo vojaki, ob strani društva z bakljami, na obéh stranéh Ljubljance pa neštivilno občinstva. Tedaj pak ukaže poveljnik: „Zum Gebet!“ vojaki so salutirali, godba pa zaigra Körnerjevo molitev. Prizor ta je bil silen, omamljiv. Potem pak so nesli polkovno zastavo v šentpetersko kasarno, društva vsa pa se vrnejo do magistrata, kjer so se razšla.

V.

Vredno in častno se je drugi dan slavnosti našim vojakom v slavo družil s prvim dném. Meščanstvo ljubljansko je uže po starem običaji priredilo slavnostni banket, h kateremu so bili

povabljeni vsi došli vojaki in častniki Kuhnovega polka. Banket je bil prirejen v krasno razsvitljenih in okitenih prostorih starega strelišča; sijajno ozaljšana je bila tudi cela prednja stran poslopja, kjer so mej okni in ob steni viseli s tisoč lučicami razsvitljeni transparenti s primernimi pozdravi v slovenskem jeziku.

Ob 7. uri na večer so prišli vojaki in častniki na mesto zanje pripravljeno: pónje se šli v „sladkorno“ z bakljami in svetiljkami Sokolci, društvo rodovoljnih gasilcev in veteranje, polkova godba pak je svirala mej potom. Dospevši do streliščnega poslopja, se vojaki razmestijo po prostorih njim odkazanih zdolaj, v prvem nadstropji, v preddvorani in na galeriji nad preddvorano. Vojaki so bili vsi dobre volje in veselil jih je iskren sprejem in njim na čast tudi notranji prostori poslopja krasno okiteni sè zelenjem, cesarskimi in slovenskimi zastavami. V velikej dvorani pri tleh je stal sredi zvezde sestavljene iz nebrojnih raznobarvenih lučic doprsni kip našega presvitlega vladarja, cesarja Fran Josipa I. Za banket polkovim častnikom so bile mize pognene v polukrogu v velikej dvorani. Pripravljenih pak je bilo stolov precej preveč, nego jih je trebalo, ipak je bilo pri banketu nad 800 ljudij, kajti večerji je prisostovalo tudi obilo povabljenih. A razen vojakov in družih povabljenih prišla je v preddvorano in na galerijo tudi velika množica radovednih gledalcev, tako, da je na mnogih krajih neprijetna gnječa nastala.

Oficirskega banketa se je udeleževalo nad 120 osob in sicer razen častnikov dveh došlih in dveh v Ljubljani nameščenih bataljonov 17. polka mnogi drugi častniki, zastopniki raznih oblastnij in drugi civilni povabljeni gostje. Gospoda deželnega predsednika viteza Kalline zavolj bolehnosti nij bilo, namestoval ga pa je gospod dvorni svètnik dr. vitez Schöppl.

Mej obedom je svirala godba 17. pešpolka na galeriji. Vojaki, početkoma nekako tihi vsled izrednih gôstij, ohrabreli so kmalu in prikazovala se je slovenska nrav uže sem in tja v

glasnejšej govorici in živahnejšem občevanji in na vseh krajéh se je pričelo napivanje zdravlji.

Pri častniškej mizi je prvo zdravljico napil na Nj. veličanstvo našega cesarja ljubljanski župan g. Laša n. Z drugo napitnico je župan pozdravil domači polk, čestitajoč mu na slavnej in srečnej bodočnosti. Potem pa je šel on in odbornik sprejemnega komiteta g. Drenik po vseh sobanah in pozdravljala sta rojake nemški in slovenski, — iz grl slovenskih vojakov pak so se čuli povsod samo slovenski gromoviti živio-klici.

Deželni glavar g. dr. vitez Kaltenegger je v imenu dežele z nova pozdravil 17. polk, in naposled, slaveč žive in mrtve našega polka in naše vojake sploh, napil skupnej očevini Avstro-Ogerskej.

Slovenski deželni poslanec g. dr. Zarnik je v navdušljivem govoru omenjal, ka so vojaki 17. pešpolka vrli Slovenci, kar so dokazali ob svojem prihodu iz Bosne v Ljubljano. Opominjal je, da samo ón človek, ki česti in spoštuje svoj narod, more biti dober Avstrijec in dober vojak; omenjal je, da so zasedanja Bosne in Hercegovine na znamenit način in v izrednej meri udeleževali se baš polki, ki so sestavljeni iz Slovencev. Naštel je slovenska krdela, katera so se poleg hrvatskega polka Leopoldovega vlani bojevala v Bosni in mej temi je bil povsod prvi naš polk, katerega je uže stari oča Radecky prišteval najboljšim naše vojske. Ta polk da ima zdaj poveljnika tacega, katerega vojaki ljubijo, kakor otroci svojega očeta. Za to je dr. Zarnik napil našemu polku in njegovemu polkovniku gospodu Priegerju, katerega silnej vztrajnosti se ima polk tudi zahvaliti, da se je ovenčan z novo lavoriko vrnil v domovino.

Polkovnik g. Prieger ustane in se s toplimi besedami zahvali za počesčenje, katero je izkazalo ljubljansko mesto 17. pešpolku in njemu. Tudi armada je jeden del naroda in kar je in kar doseže, to je in doseže samo z narodovo močjo. To poslavljenje ostalo bode njemu in celemu polku v živem spominu, kajti tako, kakor je bil odlikovan 17. pešpolk v Ljubljani,

tako da še nij bil noben polk poslavljen. Za to je povzdignil čašo in napil domoljubnemu meščanstvu ljubljanskemu.

G. Dežman je v lepem govoru slavil sinove naše dežele kot zmagovalce na bojišči in mornarje civilizacije.

Mej tem so gospé in gospodičine, katere so se bile doslé bavile s kuhinjskim poslom in s postrežbo vojakov, prišle v dvorano, in to je gospodu majorju Krčeku dalo povod, da je napil damam, ki so tako lepo skrbele za bolnike in ranjence tudi v poslednjih bojih.

G. stotnik Drenik se je slovenski zahvaljeval za prisrčni in sijajni sprejem polka in v svojej zdravljici spominjal se mile domovine, ter jej končno zaklical „živela!“

G. Leskovic je napil damam, ki so z neprimerno požrtvovalnostjo priredile pogostovanje. Nij bila mala ta naloga in v polnej meri so gospé in gospodičine zaslužile navdušene „Živele“ in „Hoch!“ s katerimi je bila sprejeta zdravljica njim na čast. V imenu gospíj se je zahvalila gospa soproga podpolkovnika Tormina.

Dr. Zarnik je potem še vojake po vseh družih prostorih iskreno pozdravil v domačem jeziku in prozval silno navdušenost, katero je izrazil takoj jeden podčastnik slovenskega polka, naglašajoč slovensko hrabrost v boji za skupno domovino.

Rodoljubi na Rakeku so pozdravili rojake na banketu sè sledečim pozdravom:

„Banket 17. peš-polka v Ljubljani. Slava ščitu in stebru naše Avstrije! Slava ponosu slovenske Krajne! Slava umnim vodjem! Slava pogumnim vojakom! Vsi vse za svitlega cesarja, mili dom in skupno mogočno Avstrijo. Domoljubi na Rakeku!“

In uže čez par ur dospél je na ta telegram hvaležen odziv v čistej slovenščini z besedami: „Domoljubom na Rakeku. Srčna hvala in slava dragim domoljubom na Rakeku. Polkovnik Prieger.“

Naposled je še g. Arko napil slovenski domačemu polku, potem pak je bil konec pravemu banketu. Plesaželjna mladina pak je potisnila mize k stenam in sukala dame, ki so imele s pripravo za gôsti tolikanj truda, veselo po taktu vojaške godbe. Dobre volje so se vojaki vrnili okolo jednajste ure v svoje prenočišče.

VI.

Še jeden dan smo imeli drage došle rojake v svojej sredi. 17. pešpolk Kuhnov je ostal še dné 28. novembra meseca v Ljubljani. Tega popoldne je godba Kuhnovega polka, ki je mej tem časom, odkar je nijsmo slišali, vrlo napredovala in brojno okrepila se, svirala na prostem pred kazinsko kavarno, zvečer pa je godba obhodila mesto in na svojem potu ustavila se, ter svirala pred mestnim magistratom pa pred stanovanjem deželnega predsednika in deželnega glavarja. Nebrojna množica ljudij jo je spremljala in živio-klicev nij bilo ni konca ni kraja. Okna mestne in družih hiš so bila razsvitljena, sem ter tja se je zopet prižigal umeteljni ogenj. Po sprevodu so se oficirji zbrali na skupno večerjo pri „Slonu“. V jutro družega dné pak sta se oba bataljona ob $\frac{1}{2}$ 6. uri odpeljala v njihovo novo garnizono na Dunaj. Da-si je bilo še zgodaj in tudi vreme neprijetno zbralo se je ipak dosti občinstva ljubljanskega na kolodvoru, da se še jedenkrat poslové od svojih rojakov, katere je Ljubljana tako iskreno sprejela. Marsikateremu vojaku se je tožilo zapustiti krasno domovino tako brzo, — a klic vladarjev jim ukazuje, in tedaj mora srce utihniti.

V Gradec dospévši vojaki so bili zopet iskreno sprejeti. Fcm. baron Kuhn je z velikim sijajnim spremstvom pričakoval svoj polk na kolodvoru, kjer so bili mej mnogobrojnim občinstvom navzočni vsi v Gradci bivajoči Slovenci, zvlasti Kranjci. Gromoviti živio-klici so 17. pešpolk sprejeli in spremili zopet od tod.

In zopet ob prihodu na Dunaj je bil sprejem polka, ki sestoji samo iz naših sinov, veličasten ter iskren. Tu je pozdravljala najboljša slovenska mladezen, slovenski visokošolci svoje rojake in brate. Društvo „Slovenija“ je sklenilo v svojem občnem zboru, da slovesno sprejme domači polk o njegovem prihodu na Dunaj in da slovesno kiti njegov prapor se zasluženim laborom. V zadnjo svrhu pak je moralo imeti Najvišjega dovoljenja in cesar je na prošnjo društva dovolil, da sme kititi prapor hrabrih vojakov z laborom.

Sprejem slovenskega polka na Dunaji je bil v vsacem oziru slovesen. Udje društva „Slovenije“ so se v polnem številu zbrali na matzleinsdorfskem kolodvoru, kjer se bode ustavil 17. pešpolk Kuhnov. Došlo je tudi mnogo družih tu bivajočih Slovencev, vsega okolo 200, in radovednost prignala je tudi množico Dunajčanov. Akopram je bilo zelo zgodaj in je hud mraz pretresal ude, je bilo vendar na kolodvoru vse črno ljudij. Navzočen je bil tudi fml. bar. Jovanović, brigadir gm. Häufig in več stabnih in družih častnikov. Krasen laborov venec z impozantno narodno trobojnico in emblemi presv. cesarja, kateri je namenila „Slovenija“ praporu junaškega polka, ogledovalo je vse na kolodvoru. Zelo dopal je vsem in občudovali so ga tudi navzočni častniki. Na višnjem traku je bilo zapisano: „Slovenija“ hrabremu polku! na črnem pa: Rogelje, Jajce, Livno.

Ob tri četrti na sedem je pridrdral separadni vlak sé slovenskimi fanti. Navdušen „živio“ zadoni vrlim bojevnikom, ko se ustavi vlak, in tudi Dunajčanje jih pozdravijo s svojim „hoch!“ Najprvi ostavi vagon polkov komandant Friderik Prieger, za njim drugi častniki in potem vsi vojaci. Iz srca prihajajoč buren pozdrav „slava“ sprejme junaškega polkovnika. Polkovnik Prieger se predstavi, kakor to zahtevajo vojaška pravila, navzočnim generalom, kateri ga srčno pozdravijo. Potem mu naznani generalmajor, da je tu dijaško društvo „Slovenija“, želeč pozdraviti iskreno svoje brate in kinčati polkovo zastavo s zasluženim

lavorom. Generalmajor sam predstavi odbor „Slovenije“ polkovniku, kateri ga je jako prijazno, da srčno sprejel. Predsednik društva, g. Pukl, stopi pred polk in navdušeno govori:

„Slavni junaški polk! Mili rojaci! Kako nam je radosti pretreslo se srce čuvši veselo vest, da pride na Dunaj jeden najslavnejših polkov avstrijske armade, da naš rojaški polk pride v stolnico avstrijsko iz Bosne, iz óne dežele, kjer si je ta v zgodovini avstrijske armade uže proslavljeni polk priboril zopet nevenljive slave, kjer so naši nad vse hrabri, da junaški vojaci z neumrljivimi čini zopet oslavili svoj polk, svojo rojstno deželo, oslavili armado avstrijsko, z neumrljivo hrabrostjo zopet okrepili pred vsem svetom moč vsigdar slavne in mogočne Avstrije! „Slovenija“, društvo dunajskih slovenskih visokošolcev upotrebila je za sprejem svojega rojaškega polk najboljše svoje moči! „Slovenija“ hotela je pokazati, kako da čisla kri svojo kri, kako neizmerno ceni osobito vitežko junaštvo svojega rojaškega polka in — kako da hoče sprejeti daleč od rojstne zemlje rojak svojega rojaka, pajdaš svojega pajdaša! Kajti mnogi člani društva „Slovenije“ so vam pajdaši, mnogi so se borili v vaših vrstah za slavo, za kulturo človečanstva, prestali z vami vred muke in opasnosti! In to čini tem večjo navdušenost za slavni vaš prihod, to povzročilo je radostno utripanje srca, videti svojega pajdaša, podati roko, objeti ga kot hrabrega sobojevnika na polji slave, na polji junaških činov vašega polka! — In ti zastava vedno zmagonosna! sprejmi znak iz globoke hvaležnosti občudujoče te „Slovenije“. Kiti naj te ob prihodu na Dunaj lavorjev venec z emblemi tvojega najvikšega poveljnika, z emblemi drage ti domovine! Njega Veličanstvo cesar Fran Josip sam je „Sloveniji“ premilostno doizvolil, da te sme ž njim kinčati o tvojem prihodu v njega prestolnico. Tebi, slavni junaški polk, in Njega Veličanstvu presvitlemu cesarju naj doni iz grl navdušenih udov „Slovenije“ slava, slava, slava!“

Krepko zadoni, ko je končal predsednik govor, trikratna „slava!“ Polkovnik Prieger se ginjen zahvali v čistej gladkej

slovenščini v imenu celega polka, pravi mej družim, kako ga srčno veseli to domoljublje, poda g. Puklu roko, ter konča z besedami „slava tacemu domoljubju!“ Potem priveže društva predsednik krasni venec na polkov prapor, kateri skoro pokrije pet dolzih širokih trakov. Neka dama poda mičen lavorov venec z belimi trakovi, na katerih je bilo zapisano v nemškem jeziku: „Hrabremu polku!“ Tudi ta venec se je pripel na zastavo. Zastavonosec ponosno vzdigne prapor in zopet se razlegajo navdušeni dolgo trajajoči „živio“- in „slava“- klici. Kmalu potem se odpravi polk mej sviranjem godbe v mesto, vedno spremljevan po društvu „Sloveniji“ in nebrojnej množici ljudij. Če tudi je bilo še zgodaj, so bila vendar po ulicah, koder je šel polk, vsa okna živa; saj je hotel vsakdo vidéti hrabre vojake, katerih slavljenje čital je po vseh dunajskih časnikih. V ulici, ki se zove „Mayerhofgasse“ pozdravi polk fml. baron Abele, pri „Elizabetskem“ mostu pa deželni komandant fcm. bar. Marojčič. Vsi so potem naše fante spremili v Franc-Josipovo vojašnico.

Drugi bataljon polka Kuhnovega je dospel v Ljubljano dné 7. decembra mnogo pred določeno uro. Uže ob 4. uri se je pripeljal na ljubljanski kolodvor, udje sprejemnega odbora pa so šli čakati ob 5. uri, kakor se je bilo preje sklenilo. Tem prirčnejši pak je bil sprejem zvečer na starem strelišči, kjer je bil pripravljen banket za došle vojake in častnike, in sicer za prve na galeriji in v prvem nadstropji, za druge pa v malej dvorani. Na galeriji je svirala mestna godba. Došle goste je gosp. Bučar pozdravil v slovenskem nagovoru, gosp. Lašan pa v nemškem. Namesto deželnega predsednika gosp. Kalline je pozdravil domače vojake dvorni svétnik vitez Schöppl. Tudi gosp. Kaltenegger je povzdignil časo na slavo našim rojakom. Poveljnik major Gindel se je zahvalil na častnem sprejemu. Silno navdušenje pak je pozval kratek slovenski govor domačega vojaka, ki se je zahvalil v imenu vojakov; gromovit soglasen

„živio“ je potrdil, kar je slovenski vojak govoril. Potem pak se je še mnogo napivalo na naše vojake, na ljubljansko meščanstvo, na vodstvo ljudske kuhinje, naposled pak se je mladina zasukala po taktu mestne godbe.

Kranjsko prebivalstvo in mesto Ljubljana so iskreno sprejeli svoje sinove, ki so v Bosni in Hercegovini prolivali kri za vladarja in dom. Po svojih močéh je domovina počestila svoje sinove 17. pešpolka Kuhnovega, kakor tudi 19. bataljon lovcev. Odhajajočim sinovom svojim pak je klicala: Ostanite zvesti cesarju in očevini, nadaljujte slavno zgodovino svojega polka tako kakor doslé, — polk Kuhnov naj zmagonosno vrne se vsakikrat v svojo domovino!

Kuhnovska.

Na noge, hrabri Kuhnovci,
Za dom, cesarja in pravico!
Na turško stran vsi združeni,
Kjer nekdam z močno je desnico
Naš Lavdon pisal Turkom mir,
Zadušil ropom groznim šir,
Razpel naš prapor v Belemgradu.

Imamo puške risane,
Junaška kri pretaka žile,
Naš vódba vitez Prieger je,
Z njim zmagamo sovražne sile.
In s takim vodjem noč in dan
Borimo se ko oroslan
Vsi v svesti zmage slavne.

Čuj, Bosno stresa topov grom,
Nebó ognjenih strel sikanje,
Doní srditih mečev lom,
A to ni boj, neg' hudo klanje:
Za skokom skok in vdar na vdár,
Za tropom trop in nov vihár —
In naš je venec, naša zmaga!

Urá, na Jajce kranjsk junák!
Na Livnem prapor si zastavi!
Rogélje ruši krogel mrák,
Kri lije po zelenej travi;
Prešinja trume krik in strah
Pred taboj béga Turek plah —
Za njim pa smrt in maščevanje!

Mi smo slovenski Kuhnovci,
Krepki ko v naših gorah skále!
Avstrijski orel nas budí
In Prieger vodi v zmagah dalje.
Le pridi vrag, napadi nas,
Mi planemo na njega glas:
Življenje, kri za dom, cesarja!

Ivan N. Resman.

